

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžak/12/2017
Identifikačné číslo spisu: 8016200421
Dátum vydania rozhodnutia: 27.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8016200421.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Mariána Trenčana a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): G. Y., štátna príslušnosť: Alžírka demokratická a ľudová republika, trvale bytom v krajine pôvodu P., U. G. D., na území Slovenskej republiky naposledy prechodne bytom Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody, Floriánska 18, Košice, právne zastúpený: Advokátska kancelária VASIL, ŠIMONOVIC & partners, s.r.o., so sídlom Košice, Kuzmányho 29, proti žalovanému: Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Prešov, so sídlom Jarková 31, 080 01 Prešov, o správnej žalobe vo veciach administratívneho vyhostenia, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 16Scud/4/2016-65 zo dňa 27. januára 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 16Scud/4/2016-65 zo dňa 27. januára 2017 m e n í t a k, že rozhodnutie žalovaného č. PPZ-HCP-PO2-15-012/2016 zo dňa 14. marca 2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Sťažovateľovi p r i z n á v a v o č i žalovanému právo na plnú náhradu trov konania.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Žalovaný rozhodnutím PPZ-HCP-PO2-15-012/2016 zo 14.03.2016 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) podľa § 59 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) zmenil rozhodnutie Oddelenia cudzineckej polície Policajného zboru Košice (ďalej len „prvostupňový správny orgán“) č. PPZ-HCP-PO6-ZVC-77-036/2015 z 20.11.2015 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) tak, že vypustil text v znení: „v zmysle § 55 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“), správny orgán vylučuje odkladný účinok odvolania proti tomuto rozhodnutiu.“ a v ostatných častiach ho potvrdil a odvolanie sťažovateľa zamietol.

2. Z odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia vyplynulo, že prvostupňový správny orgán administratívne vyhostil sťažovateľa z dôvodu jeho neoprávneného pobytu v zmysle § 82 ods. 1 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom pre prejednávajúcu právnu vec (ďalej len „zák. č. 404/2011 Z.z.“) a zároveň s poukazom na § 82 ods. 3 písm. b/ zák. č. 404/2011 Z.z. mu uložil zákaz vstupu na územie členských štátov Schengenského priestoru na dobu 3 rokov.

3. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal sťažovateľ včas odvolanie, v ktorom namietal najmä

- porušenie práv zaručených Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „EDĽP“), hlavne právo na rešpektovanie rodinného života, zaručené článkom 8;
- prvostupňový správny orgán nezohľadnil prekážku administratívneho vyhostenia spočívajúcu v skutočnosti, že ak sa sťažovateľ - moslim, oženil s kresťankou, prijal jej vieru a je viac než pravdepodobné, že v krajine odkiaľ pochádza, by táto skutočnosť mohla účastníkovi spôsobiť vážnu ujmu;
- svoj pobyt na území SR považoval za legálny, čo vyvodzoval i z platne uzatvoreného sobáša s manželkou, ktorá je občiankou SR;
- Matričný úrad mu na základe predložených dokladov povolil uzavretie manželstva a ak tento správny orgán považoval predložené doklady za dostačujúce a nenamietal neoprávnenosť jeho pobytu, pričom povolil uzavretie manželstva, je v rozpore s právnou istotou účastníka konania, že iný správny orgán iniciuje jeho administratívne vyhostenie;
- na území SR pricestoval so zámerom uzavrieť manželstvo v rodnej krajine svojej partnerky a jeho pobyt v Nemecku bol legálny z titulu konania o udelenie azylu;
- na Slovensko pricestoval počas trvania udeleného trvalého pobytu v pozícii obdobnej postaveniu rodinného príslušníka občana únie.

4. Žalovaný ako odvolací správny orgán v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia uviedol, že sťažovateľ bol dňa 19.11.2015 o 8.45 hod. zaistený vykonaním vstupu do obydlia v zmysle § 103 ods. 1, 2, 3 Trestného poriadku jednotkami Útvary osobitného určenia Bratislava a Pohotovostného policajného útvaru Košice v súčinnosti so správnym orgánom po predchádzajúcej márnej výzve. Následne bol predvedený do budovy Odboru kriminálnej polície Spišská Nová Ves. Konanie v predmetnej veci začal správny orgán predvedením účastníka konania toho istého dňa o 13.00 hod. v zmysle § 79 ods. 1 zák. č. 404/2011 Z.z. z Odboru kriminálnej polície Okresného riaditeľstva v Spišskej Novej Vsi na prvostupňový správny orgán, nakoľko sa na území Slovenskej republiky zdržiaval neoprávnené a bez cestovných dokladov.

5. Vykonaním lustrácie v informačných systémoch Policajného zboru, bolo zistené, že sťažovateľ nemal toho času na území SR oprávnený pobyt a zdržiava sa tu bez platného cestovného dokladu alebo dokladu, ktorý by ho oprávňoval na prekročenie štátnej hranice a bez platného víza. Prvostupňový správny orgán zistil, že sťažovateľ uzatvoril v Y. Q. T. dňa XX.XX.XXXX manželstvo so štátnou občiankou SR J. X.Č., ktoré je zapísané v ročníku XXXX vo zväzku XX na strane XXX pod poradovým číslom XXX.

6. Ďalej bol sťažovateľ oboznámený s podkladmi pre vydanie rozhodnutia o administratívnom vyhostení a v zmysle § 33 ods. 2 správneho poriadku mu bola daná možnosť vyjadriť sa pred vydaním rozhodnutia. Sťažovateľ za prítomnosti tlmočníka opísal svoju cestu z domovskej krajiny cez Španielske kráľovstvo až do Spolkovej republiky Nemecko, kde požiadal o azyl. Tam sa zoznámil so svojou súčasnou manželkou, spoločne pricestovali na Slovensko za účelom sobáša. Od uzavretia manželstva žil s manželkou v Y. Z Alžírsku do Európy odišiel kvôli zabezpečeniu lepších životných štandardov a

cieľom jeho cesty bolo Nemecko.

7. Bolo preukázané, že sťažovateľ požiadal o azyl dňa 31.05.2013 v Spolkovej republike Nemecko, ktorý mu bol zamietnutý dňa 06.06.2014 a dňa 15.05.2014 bolo nariadené jeho vyhostenie. Posledný tolerovaný pobyt sťažovateľa bol platný od 05.06.2015 do 01.11.2015, kedy sa vystaňoval na neznáme miesto.

8. Konštatoval, že neoprávneným pobytom sťažovateľ spáchal priestupok v zmysle § 118 ods. 1 písm. a/ zák. č. 404/2011 Z.z. a naplnil dôvody administratívneho vyhostenia v zmysle § 82 ods. 1 písm. b/ zák. č. 404/2011 Z.z.

9. Žalovaný skúmal okolnosti pobytu sťažovateľa v Spolkovej republike Nemecko, nakoľko tento namietal, že mal na území SRN platný pobyt do 04.12.2015, o ktorom mal mať doklad v Y. na adrese, kde bol zadržaný. Bola zistená vysoko pravdepodobná zhoda s osobou G. Y. (taktiež aj Y.), nar. XX.XX.XXXX, vedený v nemeckých policajných databázach pod tuniskou štátnou príslušnosťou, pričom sťažovateľ do zápisnice dňa 20.11.2015 uviedol, že v SRN udal štátnu príslušnosť k Tunisu. Žalovaný následne v rámci vykonaného šetrenia dospel k informácii, že na túto osobu je v SRN pravdepodobne vydaný národný aj európsky zatýkací rozkaz pre drogové delikty. Na výzvu zo dňa 12.01.2016 právny zástupca navrhovateľa nepredložil doklad o pobyte v SRN a neučinil tak ani do dňa vydania preskúmaného rozhodnutia.

10. Z dôvodu možnej kolízie konania o administratívnom vyhostení a pravdepodobného konania o európskom zatýkacom rozkaze (sťažovateľ bol zaistený na výkon preskúmaného rozhodnutia), žalovaný dožiadal v tejto veci Úrad medzinárodnej policajnej spolupráce, Národnú ústredňu Interpol a na predbežnú otázku konanie vo veci odvolania dňa 26.01.2016 prerušil rozhodnutím PPZ-HCP-PO2-15-007/2016. Dňa 04.03.2016 bola žalovanému doručená písomnosť z Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce, Národnej ústredne SIRENE, ktorá je uložená v administratívnom spise. Z tejto vyplynula informácia, potvrdzujúca platný európsky zatýkací rozkaz vydaný v Spolkovej republike Nemecko na sťažovateľa. Do spisu bol zabezpečený záznam o zadržaní osoby č. PPZ-HCP-PO6-143-003/2016, z obsahu ktorého vyplýva, že dňa 07.03.2016 o 11.00 h bol sťažovateľ prepustený zo zaistenia a toho istého dňa o 14.30 h bol odovzdaný na Krajskej prokuratúre v Košiciach.

11. V odôvodnení preskúmaného rozhodnutia sa žalovaný vysporiadal s odvolacími námietkami sťažovateľa nasledovne:

- doklad o pobyte v Nemecku sťažovateľ na výzvu nepredložil a teda pobyt sťažovateľa je neoprávnený; o podľa Odporúčania Komisie, ktorým sa prijíma Praktická príručka na vykonávanie a riadenie Európskeho systému hraničného dozoru (príručka EUROSUR), doklad o tolerovanom pobyte SRN nie je dokladom, ktorý oprávňuje držiteľa na vstup na územie ostatných členských štátov;
- o legislatíva je v tomto smere rovnaká v členských štátoch, tzn., že tolerovaný pobyt je iba registrovaným tolerovaním zdržiavania sa cudzinca na území daného štátu, ktorého nie je možné z nejakého dôvodu odsunúť, pričom tento druh pobytu zo zákona zaniká, keď jeho držiteľ územie daného štátu opustí;
- o uvedené skutočnosti, t.j. že Spolková republika Nemecko nemá v tomto smere odlišnú legislatívu potvrdil aj príslušný policajný pridelenec;
- o dokazovanie, či bol sťažovateľ v SRN o tomto poučený žalovaný nehodnotil ako opodstatnené, keďže neznalosť nič nemení;
- k porušeniu čl. 12 EDEP
- o preskúmané rozhodnutie bolo vydané po tom, čo sťažovateľ uzavrel manželstvo a založil si rodinu a tiež nemá moc zrušiť manželstvo;

o právo uzavrieť manželstvo je potrebné vnímať oddelene od práva vstúpiť na územie štátu a zotrvať na ňom;

- k porušeniu čl. 8 EDLP

o právo na súkromný a rodinný život nemožno vnímať ako právo absolútne;

o toto právo je každý povinný uplatňovať v súlade s právnym poriadkom štátu, na území ktorého ho mieni realizovať;

o sťažovateľ si mohol a mal byť vedomý, že nedisponuje iba právami, ale aj povinnosťami, čo si mal sám zistiť vopred;

o osobné očakávania jednotlivca a právna istota sú úplne odlišné záležitosti;

- odvolacie námietky, týkajúce sa zaistenia neboli predmetom preskúmaného rozhodnutia;

- podľa zápisnice zo dňa 19.11.2015, bolo sťažovateľovi tlmočené celé znenie § 81 zák. č. 404/2011 Z.z., pričom svojim vyhlásením a podpisom potvrdil, že všetkému rozumel a tiež vyslovene uviedol, že mu nehrozí nebezpečenstvo ohrozenia života, zdravia alebo slobody z dôvodu jeho náboženstva, rasy, politickej príslušnosti a pod.

- sobáš s kresťankou a prijatie jej viery ako prekážku administratívneho vyhostenia sťažovateľ neuviedol;

- úradne uzavretý sobáš nemá vzťah k vierovyznaniu;

- prípadné vzdanie sa moslimskej viery a prijatie kresťanstva by eventuálne mohli byť iba prekážkami vyhostenia do moslimskej krajiny avšak vo výroku prvostupňového rozhodnutia nebola určená krajina, do ktorej bude vyhostený;

- preskúmané rozhodnutie môže byť realizované do krajiny pôvodu, tranzitu alebo do ktorejkoľvek tretej krajiny, do ktorej by sa sťažovateľ dobrovoľne rozhodol vrátiť, a ktorá ho prijme, resp. na územie členského štátu, v ktorom má udelené právo na pobyt.

- nakoľko sťažovateľ mal alžírsky občiansky preukaz, vyjadrenie prvostupňového správneho orgánu v predposlednom odseku na štvrtej strane prvostupňového rozhodnutia vo vzťahu k odôvodneniu vylúčenia odkladného účinku odvolania nevychádza zo zdokumentovanej skutočnosti - uvedená nesprávnosť nemá žiaden vplyv na posúdenie vylúčenia odkladného účinku rozhodnutia, keďže dôvodom bol naliehavý všeobecný záujem;

- na podklade novej skutočnosti (európsky zatýkací rozkaz) žalovaný naliehavosť všeobecného záujmu nemohol vnímať rovnako, ako prvostupňový správny orgán v čase jeho rozhodovania - všeobecne naliehavý záujem na urýchlenom odsune sťažovateľa sa preto zmenil na požiadavku zabezpečenia jeho prítomnosti pre potreby extradície.

II.

Konanie na Krajskom súde

12. Sťažovateľ podal proti preskúmanému rozhodnutiu na Krajský súd v Prešove správnu žalobu vo veci administratívneho vyhostenia podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „S.s.p.“) s nasledujúcimi žalobnými bodmi (§ 182 ods. 1 písm. e/ S.s.p.):

- rozhodnutím a postupmi správnych orgánov boli porušené jeho základné práva a slobody, ktoré mu zaručuje EDLP, najmä právo podľa čl. 8 Dohovoru;

- namietal neurčitost' a nepresvedčivú odôvodnenosť rozhodnutia, nakoľko správny orgán v odôvodnení uvádza sled rozhodných okolností, avšak neuvádza, akým spôsobom sa s nimi vysporiadal, pričom závery žalovaného sú v rozpore s konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu SR;

- rozhodnutie o administratívnom vyhostení je v značnej miere odôvodnené totožne s odôvodnením rozhodnutia o zaistení zo dňa 19.11.2015, čo takisto navádza k záveru, že predmetnou vecou sa zaoberal nedostatočným spôsobom;

- poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 24.03.2016 sp. zn. 1Sza/6/2016, ktorým bolo zrušené s touto vecou súvisiace rozhodnutie o jeho zaistení ako nezákonné; správny orgán s odkazom na § 83 ods. 2 písm. b/ zák. č. 404/2011 Z.z. neurčil lehotu na vycestovanie, nakoľko existujú dôvody na jeho zaistenie, avšak neuvádza, aké konkrétne skutočnosti ho viedli k tomuto záveru;

- namietal nedostatočne zistený skutkový stav a nedostatočne zistené prekážky administratívneho vyhostenia, najmä v súvislosti s tým, že sťažovateľ sa ako moslim oženil s kresťankou a prijal jej vieru;

- svoj pobyt na území SR považoval za legálny, čo vyvodzoval i z platne uzatvoreného sobáša s manželkou - občiankou SR, pričom správne orgány mali zvážiť a zohľadniť skutočnosti, že je dlhodobým partnerom občianky SR;
- primeranosť zásahu do jeho základných práv a slobôd nebola orgánom posúdená individuálne a podľa všetkých okolností prípadu;
- správny orgán nedostatočne zvážil otázku proporcionality vo vzťahu obmedzenia osobnej slobody jedinca verzus verejný záujem, ako i otázku možnosti dosiahnutia účelu zaistenia inými prostriedkami.

13. Krajský súd v Prešove v konaní podľa ust. § 231 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) zistil, že sťažovateľovi nebolo možné vyhovieť z nasledujúcich dôvodov:

- sťažovateľ ani jeho právny zástupca doklad o pobyte v SRN nepredložil;
- podľa odporúčania komisie, doklad o tolerovanom pobyte SRN nie je dokladom, ktorý oprávňuje držiteľa na vstup na územie ostatných členských štátov; tento druh pobytu zo zákona zaniká, keď jeho držiteľ územie daného štátu opustí;
- sťažovateľ bol neoprávnený na území SR a mal neoprávnený pobyt, čím naplnil obligatórny dôvod na jeho administratívne vyhostenie;
- úradne uzavretý sobáš s občiankou Slovenskej republiky nemá vzťah k vierovyznaniu, sám sťažovateľ do zápisnice dňa 19.11.2015 uviedol, že svoj budúci život s manželkou ešte neplánovali a ani nevedeli, či sa vrátia do SRN alebo nie, pričom správny orgán vo výroku napadnutého rozhodnutia ani neurčil krajinu, do ktorej bude žalobca vyhostený;
- sťažovateľ v zápisnici neuviedol, že v domovskej krajine mu nejaké nebezpečenstvo ohľadom náboženstva alebo na živote hrozí, sám
- tvrdil, že Alžírsko opustil kvôli zabezpečeniu alebo získaniu lepšieho životného štandardu a zabezpečeniu svojich súrodencov;
- krajský súd sa stotožnil s konštatovaním správnych orgánov, že svojimi rozhodnutiami neporušili čl. 8 EDEP, pričom poukázal na závery nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. III.ÚS 331/09 zo dňa 16.12.2009;
- v poučení v zápisnici zo dňa 19.11.2015 je celé znenie ustanovenia § 81 zák. č. 404/2011 Z.z., ktorý preukázal administratívneho vyhostenia upravuje. Toto poučenie bolo sťažovateľovi pretlmočené do jeho jazyka - arabského, ako žiadal. Svojím vyhlásením, podpisom potvrdil, že všetkému rozumel. Uviedol, že mu nehrozí nebezpečenstvo ohrozenia života, zdravia alebo slobody z dôvodu náboženstva, rasy, politickej príslušnosti, tak ako je uvedené v poučení. Na otázku správneho orgánu neuviedol pritom do zápisnice žiadne skutočnosti, ktoré by predstavovali prekážku administratívneho vyhostenia. Sobáš bol uzatvorený na Matričnom úrade v Spišskej Novej Vsi, pričom z hľadiska cirkevného kánonického práva sa nejedná o sobáš cirkevný, ani o prípadné konvertovanie na inú vieru. Tvrdenie, že pri návrate do domovského štátu by mu mohli tieto skutočnosti spôsobiť vážnu ujmu na zdraví, slobode a živote nepreukázal žiadnymi dôkazmi;
- námietka, že matričný úrad povolil uzavretie manželstva a nenamietal neoprávnenosť pobytu je irelevantná, nakoľko tento orgán nie je vecne a miestne príslušným správnym orgánom oprávneným posudzovať platnosť a oprávnenosť pobytu cudzincov na území SR;
- námietky týkajúce sa hrozby rizika úteku a náhrady zaistenia alternatívnymi opatreniami neboli predmetom odvolacieho konania o administratívnom vyhostení;
- z obsahu administratívneho spisu vyplynulo, že na sťažovateľa bol vydaný Európsky zatýkací rozkaz Štátnym zastupiteľstvom v Chemnitz, Spolková republika Nemecko a sťažovateľ bol v čase rozhodovania krajským súdom vo vydávacej väzbe v Ústave na výkon väzby Košice od 12.04.2016.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

14. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodu

uvedeného v § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p., t.j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

15. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c/ S.s.p. najmä uviedol, že :

- rozhodnutím a postupmi správnych orgánov boli porušené jeho základné práva a slobody, ktoré mu zaručuje EDLP, najmä právo podľa čl. 8 Dohovoru;
- namietal neurčitost' a nepresvedčivú odôvodnenosť rozhodnutia, nakoľko správny orgán v odôvodnení uvádza sled rozhodných okolností, avšak neuvádza, akým spôsobom sa s nimi vysporiadal, pričom závery žalovaného sú v rozpore s konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu SR;
- rozhodnutie o administratívnom vyhostení je v značnej miere odôvodnené totožne s odôvodnením rozhodnutia o zaistení zo dňa 19.11.2015, čo takisto navádza k záveru, že predmetnou vecou sa zaoberal nedostatočným spôsobom;
- poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 24.03.2016 sp. zn. 1Sza/6/2016, ktorým bolo zrušené s touto vecou súvisiace rozhodnutie o jeho zaistení ako nezákonné - citovaný rozsudok najvyššieho súdu podľa sťažovateľa potvrdzuje nesprávnosť preskúmaného rozhodnutia a krajský súd sa s jeho závermi nevysporiadal;
- správny orgán s odkazom na § 83 ods. 2 písm. b/ zák. č. 404/2011 Z.z. neurčil lehotu na vycestovanie, nakoľko existujú dôvody na jeho zaistenie, avšak neuvádza, aké konkrétne skutočnosti ho viedli k tomuto záveru;
- namietal nedostatočne zistený skutkový stav a nedostatočne zistené prekážky administratívneho vyhostenia, najmä v súvislosti s tým, že sťažovateľ sa ako moslim oženil s kresťankou a prijal jej vieru;
- je zrejmé, že sťažovateľ tlmočenému poučeniu neporozumel a evidentne nevedel k čomu konkrétne sa vyjadruje; nemožno vychádzať iba z odpovede účastníka konania že mu nie sú známe prekážky administratívneho vyhostenia, nakoľko zo zápisnice nevyplýva, že by bol s týmito prekážkami vyslovene oboznámený;
- svoj pobyt na území SR považoval za legálny, čo vyvodzoval i z platne uzatvoreného sobáša s manželkou - občiankou SR, pričom správne orgány mali zvážiť a zohľadniť skutočnosti, že je dlhodobým partnerom občianky SR;
- primeranosť zásahu do jeho základných práv a slobôd nebola orgánom posúdená individuálne a podľa všetkých okolností prípadu;
- s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 24.03.2016 sp. zn. 1Sza/6/2016 by označenie manželstva sťažovateľa ako účelového bolo popieraním zásady prezumpcie správnosti správnych aktov, pokiaľ tieto neboli relevantným spôsobom spochybnené; pokiaľ sa tak nestalo je potrebné navrhovateľa a jeho manželku aj naďalej posudzovať tak, že ich manželský vzťah trvá a ako taký požíva ochranu podľa čl. 8 EDLP;
- správny orgán nedostatočne zvážil otázku proporcionality vo vzťahu obmedzenia osobnej slobody jedinca verzus verejný záujem, ako i otázku možnosti dosiahnutia účelu zaistenia inými prostriedkami.

16. Záverom sťažovateľ navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň navrhol, aby kasačný súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu náhradu trov konania.

B)

17. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zo dňa 27.04.2017 najmä poukázal na to, že sťažovateľ neuviedol žiadne nové argumenty, pričom tie, ktoré uplatnil sú identické s tými, ktoré vzniesol v predchádzajúcich konaniach. Z uvedených dôvodov nie je možné identifikovať, v čom sťažovateľ vníma nesprávnosť napadnutého rozsudku a z akých dôvodov. Je preto na mieste otázka, či podaná kasačná sťažnosť spĺňa zákonné náležitosti. K argumentácii týkajúcej sa jeho zaistenia, resp. uzavretia manželstva poukázal na vysvetlenie v preskúmanom rozhodnutí. Vo vzťahu k námietke o existencii prekážky

administratívneho vyhostenia z dôvodu prijatia kresťanskej viery žalovaný poukázal na to, že sťažovateľ nepredložil dôkaz na podporu tohto tvrdenia.

IV.

Právny názor kasačného súdu

18. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v lehote včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

19. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuľke súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 27. novembra 2018 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

Podľa § 82 ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov, policajný útvar administratívne vyhostí štátneho príslušníka tretej krajiny, ak má neoprávnený pobyt na území Slovenskej republiky.

Podľa § 82 ods. 3 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov, policajný útvar môže v rozhodnutí o administratívnom vyhostení uložiť zákaz vstupu podľa odseku 1 a odseku 2 písm. b/ až i/ na jeden rok až päť rokov.

Podľa článku 8 ods. 1 EDĽP, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa článku 8 ods. 2 EDĽP, štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinom, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

20. Kasačný súd dáva do pozornosti, že primeranosť zásahu do základných práv a slobôd sa vždy posudzuje individuálne podľa všetkých okolností konkrétneho prípadu. Aj v predmetnej veci primeranosť prípadného zásahu do práva na rešpektovanie rodinného života musí byť posudzovaná komplexne. Pokiaľ sa v sťažovateľovej veci objavili skutočnosti, z ktorých vyplývala možnosť zásahu do jeho práva na rešpektovanie rodinného života a tento sa v priebehu konania pred orgánmi štátnej moci ochrany tohto práva domáhal, bolo ústavnou povinnosťou týchto orgánov dôsledne zvážiť všetky okolnosti podstatné pre posúdenie jeho žiadosti a argumentácie, ktorou bola odôvodnená, a to podľa kritérií vyplývajúcich z čl. 8 EDĽP.

21. Bolo nesporné, že sťažovateľ uzatvoril v Y. Q. T. dňa XX.XX.XXXX manželstvo so štátnou občiankou SR J. X.. Prvostupňový správny orgán odôvodnil zásah do sťažovateľových práv ochranou právneho poriadku Slovenskej republiky, ktorá je verejným záujmom, nadradeným súkromnému záujmu sťažovateľa.

22. Pokiaľ ide o námietky sťažovateľa týkajúce sa zásahu do jeho práv na rodinný a súkromný život, možno konštatovať, že v danom prípade došlo k stretu dvoch záujmov, na jednej strane práva žalobcu na súkromie a rodinný život garantovaného Dohovorom o ochrane ľudských práv a slobôd a na druhej strane záujmom verejným.

23. K otázke verejného záujmu, ktorý ako legitímny cieľ oprávňuje štátne orgány zasiahnuť do navrhovateľovho práva chráneného čl. 8 Dohovoru je potrebné zdôrazniť, že v administratívnom konaní musí byť nad všetky pochybnosti preukázané, že takýto zásah je vyvážený verejným záujmom národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných. V tejto súvislosti hodnotiace kritérium naznačil Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutí pod sp. zn. I. ÚS 117/07 konštatovaním, že : „Rovnako je zrejmé, že záujem na predchádzaní zločinnosti legitimizuje zásah do práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa dohovoru len vtedy, ak ide o záujem na predchádzaní konkrétnej zločinnosti sťažovateľa, o ktorej má orgán povoľujúci zásah do tohto práva informácie aspoň v takom rozsahu, ktorý umožňuje urobiť záver o dôvodnom podozrení osoby z trestnej činnosti“.

24. Zároveň sa kasačný súd stotožňuje s odôvodnením žalovaného na str. 8 preskúmaného rozhodnutia, podľa ktorého právo na súkromný a rodinný život nemožno vnímať ako právo absolútne. Je potrebné ho uplatňovať v súlade s právnym poriadkom štátu, na území ktorého ho dotknutá osoba mieni realizovať. Tiež kasačný súd poukazuje na závery obsiahnuté v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. III.ÚS 331/09 zo dňa 16.12.2009, v zmysle ktorých „právo na rešpektovanie rodinného života v zmysle článku 8 Dohovoru nezahŕňa všeobecný záväzok zmluvných štátov rešpektovať výber manželov, pokiaľ ide o ich usídlenie sa na území toho ktorého štátu v tom zmysle, že by bol dotknutý štát, bez ďalšieho povinný akceptovať usídlenie sa partnera, ktorý nie je jeho štátnym občanom.“ Zároveň je však potrebné osobám, do ktorých súkromných záujmov bolo zasiahnuté, predostrieť podrobné dôvody, pre ktoré správny orgán uprednostnil verejný záujem. „Ak správny orgán dospeje k záveru, že došlo k stretu záujmu súkromného so záujmom verejným, musí v prípade, že uprednostní záujem verejný, v rozhodnutí náležite odôvodniť prečo došlo k jeho uprednostneniu.“ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1SžA/2/2009 z 01.10.2011)

25. V tejto súvislosti bolo povinnosťou správneho orgánu zväžiť aj hľadisko súkromné, tak, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či administratívnym vyhostením sťažovateľa, nebolo neprimerane obmedzené, resp. odňaté jeho právo na súkromie a rodinný život na území Slovenskej republiky vzhľadom na to, že je manželom štátnej občianky Slovenskej republiky. Princíp garantovania a ochrany súkromných práv cudzincov je dostatočne premietnutý aj v zákone o pobyte cudzincov.

Podľa § 87 ods. 5 zák. č. 404/2011 Z.z. policajný útvar pri rozhodovaní o administratívnom vyhostení občana Únie alebo rodinného príslušníka občana Únie

a) posudzuje každý prípad individuálne, pričom dôvody vyhostenia nesmú byť využívané na ekonomické účely a nesmú byť založené na aspektoch všeobecnej prevencie,
b) prihliada na primeranosť administratívneho vyhostenia vzhľadom na osobné a rodinné pomery občana Únie alebo rodinného príslušníka občana Únie, na jeho vek, zdravotný stav, rodinnú a finančnú situáciu, dĺžku doterajšieho pobytu, mieru jeho integrácie do spoločnosti, ako aj na rozsah väzieb s krajinou pôvodu.

26. V citovanom ustanovení je zdôraznená povinnosť policajného útvaru individuálne posúdiť okolnosti každého prípadu, v ktorom rozhoduje o administratívnom vyhostení a prihliadať na primeranosť

administratívneho vyhostenia vzhľadom na osobný stav daného jednotlivca. Splnenie uvedenej povinnosti sa má premietnuť v rozhodnutí o administratívnom vyhostení tak, aby pri jeho preskúmaní bolo možné posúdiť na základe akých dôvodov správny orgán dospel k záveru o proporcionality zásahu do súkromného a rodinného života rodinného príslušníka občana Európskej únie. Pokiaľ však z preskúmaného, ani prvostupňového rozhodnutia nie je zrejmé, z akého dôvodu v danom prípade došlo k uprednostneniu verejného záujmu pred záujmom súkromným z hľadiska aplikácie zákona o pobyte cudzincov, nie je možné ani zaujať stanovisko, či bol k takejto aplikačnej prednosti (z hľadiska Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd) dôvod.

27. Obdobne strohý odkaz prvostupňového správneho orgánu na uzavretie manželstva sťažovateľom so slovenskou štátnou občianskou na území Slovenskej republiky bez akéhokoľvek oprávnenia zdržiavať sa na ňom, vyhodnotil kasačný súd ako neprímerane zjednodušený. Skutočnosť, že štátny príslušník tretej krajiny založil svoj rodinný život s vedomím, že jeho pobyt na území daného štátu je od počiatku neoprávnený je aj v zmysle judikatúry ESĽP zásadná (rozhodnutie ESĽP z 26.01.1999, Sarumi proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 43279/98, resp. z 09.11.2000, Shebashov proti Lotyšsku, sťažnosť č. 50065/99). Avšak ani to nie je dôvod pre posúdenie týchto väzieb cudzinca ako bezvýznamných, pričom výskyt mimoriadnych okolností, za ktorých administratívne vyhostenie bude predstavovať neprímeraný zásah do jeho súkromného a rodinného života nie je vylúčený. Napokon prvostupňový správny orgán z uvedeného zistenia nevyvodil žiadny čiastkový záver, iba konštatoval, že jeho postup bol v súlade s čl. 8 EĽP.

28. V preskúmanom rozhodnutí žalovaný k námietke porušenia práv sťažovateľa podľa čl. 8 EĽP iba uviedol, že právo na súkromný a rodinný život nemožno vnímať ako právo absolútne, pričom každý je povinný uplatňovať ho v súlade s právnym poriadkom štátu, na území ktorého ho mieni realizovať. Takéto konštatovanie zdôvodňujúce zvolený postup v predmetnej veci je však s poukazom na vyššie uvedené úvahy nedostatočné a neudržateľné, preto kasačný súd vyhodnotil sťažnostný bod, týkajúci sa nedostatočného odôvodnenia zásahu do jeho práva na súkromný a rodinný život ako opodstatnený.

29. Pokiaľ ide o namietané nedostatočné preskúmanie existencie prekážok vyhostenia, podľa zápisnice o vyjadrení účastníka konania zo dňa 19.11.2015 bol sťažovateľ za prítomnosti tlmočníka poučený okrem iného o tom, ktoré skutočnosti predstavujú prekážky administratívneho vyhostenia (§ 81 ods. 1 až 3 zák. č. 404/2011 Z.z.). Svojim podpisom potvrdil, že bol poučený a tomuto porozumel. Následne na otázku, či mu v prípade administratívneho vyhostenia hrozí nebezpečenstvo ohrozenia života alebo slobody z dôvodu jeho náboženstva, rasy, politickej príslušnosti a pod. ako je to uvedené v poučení uviedol, že mu nehrozí nebezpečenstvo.

30. V zmysle § 81 zák. č. 404/2011 Z.z. má policajný útvar povinnosť skúmať prekážky administratívneho vyhostenia. Je v záujme cudzinca uviesť všetky skutočnosti, ktoré by mohli predstavovať prekážku administratívneho vyhostenia (pričom sťažovateľ bol správne poučený o dôvodoch, ktoré predstavujú takúto prekážku). Nemožno preto vytýkať správnym orgánom, pokiaľ na tento účel poučeného sťažovateľa vypočuli, ak neposúdili skutočnosti (údajné konvertovanie), ktoré im sťažovateľ neuviedol a tieto ani nebolo možné inak zistiť. Je nepochybné, že samotné uzavretie manželstva na matričnom úrade nemá za následok prijatie inej viery, pričom opakované tvrdenia o prijatí kresťanskej viery sťažovateľ podrobnejšie nerozvedol a ani o tom nepredložil žiaden relevantný dôkaz.

31. Na rovnako znejúcu námietku sťažovateľa žalovaný správne reagoval v preskúmanom rozhodnutí, keď poukázal na skutočnosť, že uzavretie manželstva s kresťankou by mohlo predstavovať prekážku v zmysle § 81 zák. č. 404/2011 Z.z., avšak prvostupňový správny orgán neurčil krajinu, do ktorej má byť sťažovateľ vyhostený. Preto ani kasačný súd nepovažoval túto argumentáciu sťažovateľa za dôvodnú.

32. Vo vzťahu k uzavretiu manželstva sťažovateľom na matričnom úrade, kasačný súd dodáva, že matričný úrad nie je správnym orgánom oprávneným posudzovať platnosť a oprávnenosť pobytu cudzinca. Krajský súd správne poukázal na to, že administratívne vyhostenie a uzavretie manželstva sú dva rozdielne a na sebe nezávislé inštitúty. Preto sa sťažovateľ nemôže v tomto smere dovolávať porušenia princípu právnej istoty.

33. Sťažnostnými bodmi, týkajúcimi sa zaistenia sťažovateľa sa kasačný súd nezaoberal, nakoľko toto nebolo predmetom tohto konania.

V.

34. Kasačný súd na základe vyššie uvedených úvah konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného považoval za súladné so zákonom a správnu žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúmané rozhodnutie v spojení s konaním, ktoré mu predchádzalo, trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok, ale považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 2 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Podľa § 462 ods. 2 S.s.p. ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

35. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti, trovy tohto konania priznal. V zmysle § 175 ods. 2 S.s.p. v spojení s dôvodovou správou k § 467 S.s.p. (teleologický výklad) o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením krajského súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie je prípustný.